

Wykłady

Cechy Jadwigi:

1. Zęby
2. Wąskie biodra
3. Jest prorokiem (przewidziała klęskę Zakonu)
4. Boskie zęby
5. Równy zgryz
6. Święta
7. Zęby
8. stupka jadwigi odcisnięte na karmelickiej (to może nie jej stupka D:)
9. nie lubiła podróżować (chyba że do węgier)
10. duże st0pki

Sytuacja po śmierci Kazimierza i inni

Po śmierci Kazimierza wielkiego 1370. Dużo ziem lennych królestwa polskiego nie wzn owoiło swoich lenn z nowym królem - ludwikiem węgierskim (okres panowania 1370 – 1382). Ziemie halicko lwowskie ludwik podporządkował urzędnikom węgierskim, wbrew jego umów z kazimierzem przed jego śmiercią. Lenno wypowiedziały książęta mazowieckie. Państwo Polskie było w śmierci Kazimierza było bardzo zdecentralizowane, różne prowincje miały różne prawa. Królestwo polskie miało kilka problemów

szeroka decentralizacja

brak dostępu do morza

zagrożenie ze strony krzyżaków/blokada i utrudnianie handlu (złota kruszca i miedzi.)

hospodarstwo mołdawskie blokowało dostęp do morza czarnego.

zależność na sąsiadach w kwestii handlu właśnie

konflikt z księstwem litewskim.

brak możliwości rozwoju - niemożliwy do zajęcia śląsk, pomorze, węgry ze względu na sojusz. Jedynym kierunkiem był wschód, prowadziło to do konfliktów z litwą

z tych powodów królestwie został handel lądowy

diecezja wrocławska nadal była podłączona pod archidiecezję gnieźnieńską

Litwini swoje córki wydawali za władców chrześcijańskich, natomiast sami preferowali prawosławne z rusi.

Ciekawostka - w umowach małżeńskich jadwigi i jagiełły wspomniane było o uwolnieniu wszystkich polskich jeńców na litwie. Był to wynik tej właśnie rywalizacji.

Kazimierz zawarł umowę z karolem robertem, a później z ludwikiem węgierskim, że po śmierci kazimierza w razie braku legalnego potomstwa, królem polski zostanie król węgier, jednak Ruś zostać miała ma przy królestwie polskim. W razie obecności legalnego potomka Węgry otrzymało prawo do wykupienia rusi czerwonej za 1/5 ich rocznego dochodu.

Ludwik Węgierski Królem Polski i inni

Ludwik węgierski nadał przywilej koszycki i przywilej koszycki 3. Były to przywileje ogólnostanowe. Zmienił to w zamian za zmianę prawa dziedzicznego w Polsce. Dopuszczało ono sukcesję tronu polskiego przez jedną z jego córek.

Po śmierci ludwika trwało najdłuższe bezkrólewie (dwa lata). W tym czasie uformowało się wiele konfederacji ogólnostanowych które później przekształciły się w konfederację ogólnopolską. Wymusiło to przyjazd młodej Jadwigi do Polski. Została wybrana na króla, jednak prawnie nie mogła być suzerenem

Ludwik po objęciu królestwa polskiego mianował na namiestnika węgier na rusi Władysława Opolczyka, syna bolka II. Jako księżę śląski, był lennikiem króla czeskiego. Kujawy zostały mu przekazane w ramach lenna. Ze względu na swój ciągły brak pieniędzy, jego działania często były na szkodę królestwa polskiego

Jadwiga i inni

16 PAŹDZIERNIKA 1384 KORONACJA JADWIGI

Zerwała ze zwyczajem powoływania na kanclerza np wojewodów. Ona i później Jagiełło powoływali kogo chcieli.

14 SIERPNIA 1385 UNIA W KREWIE

Z inicjatywą połączenia dwóch monarchii wyszedł Jagiełło (Giedyminowicze). Był on w tym czasie w bardzo trudnym położeniu na Litwie przez spory dynastyczne. Każdy z jego przeciwników posiadał tak zwany ==?Aneks?== - wielki księżę mógł zmieniać rotacyjnie obsadę księstw. Panujący Giedyminowicz wskazywał, który z jego dynastii zostanie jego następcą. Trud sytuacji Jagiełły (1377- objęcie Litwy przez jagiełłę)polegał właśnie na tym systemie. Młody księżę Litewski początkowo wspierany przez swojego stryja, stracił jego poparcie i popadł z nim w konflikt. Usunął go z tronu litewskiego w zamian przekazując mu jedną z dzielnic. Jego brat Skirgaila zaczął tworzyć koalicję składającą się z innych książąt, zakonu inflanckiego itp. Obalili oni stryja Jagiełły, który później został uduszony w więzieniu (możliwe, że z rozkazu skirgaily). Zakon Krzyżacki chcąc wykorzystać chaos na Litwie wspomógł Witolda kilsutowicza w próbie przejęcia tronu Litewskiego. Jagiełło w tej sytuacji zaczął szukać sojuszników: Z Moskwy (ponieważ był podległy złotej ordzie i było bardzo odległe) Plany małżeństwa Jagiełły z córką wielkiego księcia moskiewskiego dodatkowo wspomogłyby też jego poparcie wśród poddanych ruskich (Moskwa była prawosławna). Jednak Polska okazała się bardziej atrakcyjnym celem mariażu. Jagiełło i Habsburgowie rywalizowali między sobą, o to kto pierwszy zawrze unię z Polską (Małżeństwo Jadwigi i Wilhelma nie zostało jeszcze wtedy dopełnione). W styczniu 1385 roku wielkie poselstwo litewskie przybyło z konkretną propozycją chrztu litwy i późniejszego małżeństwa dwóch władców (do osiągnięcia wieku dopełnienia małżeństwa pozostało wtedy około pół roku). Matka Jadwigi przyjeła część poselstwo litewskiego na węgry. Zgodziła się na zerwanie wcześniejszych umów małżeńskich z Wilhelmem i przyjeła Litwę. Zrobiła to w obliczu zagrożenia wobec Węgier. Ci posłowie wrócili wcześniej do Jagiełły aby sporządzić umowę przedmałżeńską - Dokument Krewski ==14.08.1385== sporządzony przez stronę polską.

Umowa zawierała zwrot jeńców wojennych do Polski. Jagiełło obiecał też zapłatę odszkodowania dla Habsburgów i oddanie utraconych kiedykolwiek ziem Polsce. Warunkiem umowy był chrzest Litwy. Było też tam bliżej nieokreślone przyłączenie Wielkiego Księstwa Litewskiego do Korony Polskiej. W tym czasie Wilhelm Habsburg przybył do Krakowa, w celu dopełnienia małżeństwa (z pomocą franciszkanów Krakowskich). Nie został wpuszczony na zamek. Powrotne poselstwo złożyło dokument oczekując akceptacji wszystkich panów polskich. Jadwiga złożyła przysięgę, że nie doszło do dopełnienia małżeństwa oraz, że jest w pełni zdolna do małżeństwa z Jagiełłą

w styczniu 1386. Doszło do ==walnego zgromadzenia== gdzie potwierdzono traktaty. Jagiełło przyjechał do krakowa, przyjął chrzest, wziął ślub i został koronowany na króla Polski ==(tego samego dnia?)== ==4 marca 1386==.

Zakon ostatnią krucjatę na Litwę prowadził 1390-1392.

Jogaila i Jadwiga królem polski i inni

KORONACJA JOGAILY 4 MARCA 1386

Po koronacji jogaila wraca na litwę, aby zgodnie z umową ją zchrystianizować. Pierwsze utworzył biskupstwo wileńskie (1387 - rok ufundowania przez króla biskupstwa). Ufundował i uposażył on też pierwsze 7 parafii na terenie litwy. Tak utworzył się litewski stan duchowny, który posiadał bardzo dużo ziemi.

Jadwiga w tym samym czasie pojechała na ruś czerwoną, aby odzyskać ją dla królestwa polskiego. Ogłosiła jej przynależność do królestwa polskiego, co nie spotkało się ze sprzeciwem tego regionu. Jedynym wyjątkiem był jeden zamek w Haliczu, za którym stał Władysław opolczyk, który chciałaby jego poddani jak i reszta mieszkańców rusi czerwonej dalej byli podlegli węgrom. Pozytywnie na te odezwę jedynie odpowiedział Halicz. Jogaila aby pomóc wysłał jednego ze swoich braci, Witolda Kiejstutowi. Halicz został zdobyty. Jednak Jogaila nie oddał Witoldowi ziemi, których zażądał, więc ten uciekł do Zakonu Krzyżackiego od którego otrzymał Żmudź. Doprowadziło to do tego, że od 1389 zakon regularnie atakował i oblegał litwę. W tym klimacie politycznym doszło do propozycji rozbioru polski. Między Krzyżakami, Zygmuntem Luksemburskim i Władysławem Opolczykiem, jednak na planach się skończyło. Jogaila wysłał do Witolda księcia mazowieckiego Henryka. Od 1387 roku Piastowie mazowieccy byli lennikami korony królestwa polskiego (nie króla), pomimo tego ich relacje z zakonem krzyżackim dobrze się układały. Miał on przekonać Witolda aby ten pogodził się z Jogailą. Przekonał Witolda.

Hospodar mołdawski złożył hołd królom polski w ==1387== (do tej polii podlegali węgrom).

==1387 rok - Zygmunt Luksemburski ==i Maria Andegaweńska obejmują pełnię władzy na węgzech.

Władysław Opolczyk zastawił swoje ziemie na ziemi dobrzyńskiej zakonowi krzyżackiemu, co było niezgodne z jego statusem lennika. Zakon krzyżacki ogłosił, że zwróci ziemie dobrzyńską, tylko kiedy Polska zwróci pieniądze zastawione. Zygmunt Luksemburski wydał również dokument, który potwierdzał, że Władysław Opolczyk otrzymał te ziemie od Króla Węgierskiego. Królestwa polskiego nie było stać ani na wojnę z zakonem, ani na spłacenie tej sumy. W 1389 roku, według Jana Długosza, miał miejsce zamach dokonany przez Władysława opolczyka próbując obalić Jogailę. Został on uwięziony, jednak Jogaila mu przebaczył i wypuścił (teorii co do jego motywacji jest kilka).

Zygmunt luksemburski ogłasza krucjatę, ale Jogaila do niej nie dołącza. Po przegranej, w 1387 roku przyjeżdża na zjazd z parą królewską.

Węgry zaakceptowały ruś czerwoną przy polsce

Polska zrzekła się praw zwierzchnich nad hospodarem mołdawskim

Jadwiga przestała nazywać się dziedzicem tronu węgierskiego

UGODA W OSTROWIE 1392

1. ks trockie dla Witolda
2. namiestnictwo na litwie dla Witolda
3. ks kijowskie dla Skirgaily
4. nie został wielkim księciem, ale tytułował się "dux lithuaniae"

W 1392 roku Opolczyk zastawia całą ziemię dobrzyńską. Wielkim mistrzem zakonu był Konrad Wallenrod. Opolczyk tłumaczy się tym że otrzymał lenno od ludwika jako króla węgier, co potwierdza Zygmunt. Jogaila uderza w opolczyka odbierając mu inne ziemie. Jogaila nie zaatakował krzyżaków, bo polska nie była jeszcze gotowa militarnie.

W 1395 Wacław Luksemburski wchodzi w konflikt z krzyżakami, który wspiera jogaila a później witold. W 1396 roku pokonani zostają bratankowie opolczyka, przejęta zostaje od niego ziemia wieluńska. I zawarty zostaje pokój między jogailą i bratankami o ich brak wsparcie wobec ich wuja.

Zjazd Jadwigi z wielkim mistrzem konradem von jungingenem 1397

dalsze negocjacje w sprawie ziemi dobrzyńskiej

Na następnym zjeździe w 1398 zamiast wielkiego mistrza pojawia się kontur chełmiński, co było obrazą dla Jadwigi. Jadwiga zapowiada klęskę w wojnie z Królestwem Polskim.

1394 Skirgaila zostaje otruty w kijowie W wyniku tego władza witolda obejmuje całe księstwo litewskie. Zaczęło mu się marzyć aby poszerzyć stan posiadania na ziemiach południowo wschodnich. Witold zaczyna budować koalicję na krucjatę przeciwko tatarom.

==W 1398 pokój Witolda na wyspie Salin z Krzyżakami==

Odstąpienie Żmudzi (wbrew prawa, nie skonsultował tego z jogailą)

Odstąpienie pretensji to Pskowa

Aprobata na budowanie wpływów na ternie Wielkiego Nowogrodu

Bojarzy Litewscy obwołali Witolda Królem

==1397== wyprawa Witolda

Tamerlan chciał przejąć zwierzchność nad złotą ordą, występując przeciwko tochtamyszowi. Ten udaje się do Witolda w zamian na przywrócenie go na tron chański, zobowiązuje się przekazać panowanie nad rusią Witoldowi (Jogaila też tam był).

1399 roku następuje ostateczna akcja

bitwa nad worską w której umiera spytek z melsztyna (pan na podolu o statusie książęcym)

Spytek był głównodowodzącym sił polskich na krucjacie

Porażka nad worską była porażką polityczną Witolda, po którym krzyżacy zażądali obiecanej im Żmudzi.

Ważne miasto białogród, hadży-bej, karaterma

1399 Jadwiga umiera, a Jogaila decyduje się wyjechać na Litwę. W Nowym Korczynie dochodzi do **confirmatio in regno** Jogaily, czyli potwierdzenie jego władzy w Polsce. (działo się to w tym samym czasie co krucjata Witolda). Nie było to jego ponowne wybranie, ale

deklaracja lojalności.

Jogaila już bez Jadwigi i inni

1400 - fundacja uniwersytetu zgodnie z testamentem Jadwigi

fundacja collegium dla litwinów na uniwersytecie praskim

?Henryk Wittelbech?

Jan z Czepna - zrobił rzeczy dla UJ mega spoko

Piotr Wysz też pomagał mega spoko git

Mateusz z Krakowa - pomógł jadwidze po czym udał się do niemiec (zdrajca i agent)

Te działania utworzą ponad regionalne stronnictwo królewskie.

Po śmierci Jadwigi środowisko intelektualne odpłynęło z Krakowa. Za Jogailę głównymi intelektualistami byli prawnicy (np stanisław ze skarbimierza, paweł włodkowic)

Jej śmierć przerwała dobry rozwój królestwa polskiego. Oznaczała również pewnie przetasowanie władzy. Jogaila zyskał samodzielność w nadawaniu dostojników

Umiera Jan z Tęczyna, kasztalenie przejmuje jan tarnowski, a wojewodą sandomierskim zostaje piotr kmita (urząd pełniony wcześniej przez tarnowskiego)

Po śmierci Jadwigi przestaje funkcjonować kancelaria królowej, czyli znika dublowanie się urzędników.

Zbigniew z brzezia zostaje mianowany przez jagiełłę na marszałka koronnego, będzie jedną z najbliższych osób królowi. Po jego śmierci jego urząd obejmuje jego najstarszy syn.

Mikołaj Trąba - poseł papieski mający wywalczyć zgodę na małżeństwo jadwigi i jogaili. Zostało nadane mu szlachectwo przez jogaile. Zdobył wykształcenie w jakiejś szkole (uniwersytet praski) i w szkole parafialnej w Sandomierzu. Z funkcji notariusza odstąpił na podkanclerza (pod marszałku, równo po kanclerzu koronnym)

Mikołaj z Kurowa w 1402 podsunęty papieżowi jako arcybiskup gnieźnieński

Powstanie na Żmudzi możliwie wspierane przez Witolda.

Krzyżacy mówią, że sprzedadzą ziemię dobrzyńską, ale w razie niewyrobienia się w terminie odsetki rosną. Dlatego Jogaila szybko zbiera pieniądze. Ziemia dobrzyńska trafia do polski.

Od razu zaczęto szukać Jogaile nowej żony, padło na wnuczkę Kazimierza Wielkiego - Annę Cyleńską

Po śmierci Jadwigi przypadła mu pełnia mocy zarządzania urzędami koronnymi

ciekawostka - w małopolsce podążał za tradycyjną ścieżką urzędów (cursus honorum) , a w wielkopolsce robił co chciał

Opiera swoją władzę na autorytecie korony. Przesuwał biskupów z diecezji do diecezji bez pytania papieża. Chciał przejąć kontrolę nad nadawaniem stanowisk kościelnych

Po klęsce Witolda i śmierci Jadwigi - unia Wileńsko Radomska pod koniec 1400 (Grodno) i na początku 1401 (Wilno). W 1401 w radomiu zostało potwierdzone przez bojarów litewskich i panów polskich

dożywotnia władza książęca dla Witolda

wierność koronie

Po śmierci Witolda tytuł wielkoksiążęcy ma powrócić do Jogailly

Po bezpotomnej śmierci Jogailly nowy król miał być wybrany elekcją polską z akceptacją litewską

Witold miał swobodę na Litwie, ale Jogaila kontrolował ruchy międzynarodowe

W 1401 Witold zerwał umowę salicką z zakonem krzyżackim

Witold wspierał żmudzinów, Więc doprowadził do wojny z zakonem, którą zakończono pokojem ==1404== - pokój w raciażu (obecny jogaila i witold)

1. odstąpienie żmudzi
2. zgoda na wykup ziemi dobrzyńskiej

zjazd nowokorczyński - podatek 12gr z łana

odstąpienie żmudzi

zgoda na wykup ziemi dobrzyńskiej

zjazd nowokorczyński - podatek 12gr z łana

W razie niespłacenia w terminie odsetki rosną.

1404 - otwiera się ==Brama Smoleńska== dla ksiestwa litewskiego

Bunt na smoleńsku, tłamsi go Witold/Litwa - Księstwo Smoleńskie zostaje wtłoczone do Litwy na zasadzie namiestnictwa, co daje możliwość wyprawy w stronę moskwy i nowogrodu. 1406/7/8 rok zostaną zorganizowane wyprawy na wschód w interesie Witolda i Krzyżaków

==1408== - wyprawa skierowana jest ku moskwie gdzie panuje jego zięć

W 1405 ziemia dobrzyńska wraca do Korony (Opolczyk umiera w 1401 i dobrze mu tak B)

Svitrygaila i Inni

Svitrygaila nie dostaje należytej mu dzielnicy na litwie, Witold dosłownie zakuwa go w kajdany i odsyła do Jogaily

Po spytku z melsztyna podole zostaje przekazane Svitrygaila do 1402 (wojna krzyżacko litwesko polska). Kiedy to sprzymierza się z krzyżakami i występuje przeciwko swoim braciom

Po nieuchronnej porażce Svitrygaila prosi o przebaczenie, po czym zamiast podola dostaje czernichów, nowogród i briańsk

Svitrygaila ZNOWU zdradza witolda i jedzie do moskwy.

1408 - wcześniej wspomинana wyprawa witolda na moskwę, marszałek koronny Zbigniew z brzezia. Do bitwy nie doszło, Moskwa zrezygnowała z walk kiedy zobaczyła wielkość obozu polskiego.

Układ na rzeką Ugrą 1408 Wasyl i Witold - granica (pokój na zasadzie status quo)

Svitrygaila odszedł od Moskwy, odzyskał KOLEJNE przebaczenie od Jogaily, miał siedzieć w Wilnie i Trokach obok Witolda. Z tej wyprawy niezadowolone było rycerstwo, ponieważ nie mogli sobie złupić moskwy, odreagowali to na zjeździe w Niepołomicach - skarga złożona na politykę wschodnią króla.

Svitrygaila zdradza ponownie kiedy Zakon wypowiada wojnę Królestwu polskiemu. Ale Witold zdąża zakuć go w kajdany zanim ucieknie, wysyła do Jogaily a ten zabiera mu wszystkie ziemie, odsyła go do Krzemieńca. Tam pod strażą przesiedział tam 9 lat, kiedy ucieknie.

Wielka wojna z zakonem

nie było mnie na wykładzie D:

Wielka wojna, wojna głodowa i inni

15 LIPCA 1410 GRUNWALD

Chorągwie zdobyte po wojnie, opisane przez długosza - można je zobaczyć idk gdzie ale uj je miał przez chwile - "banderia prutenorum"

Bogurodzica stała się nakazem jogaily czymś w rodzaju hymnu królestwa polskiego, śpiewanego przy okazji uroczystości państwowych

pokój toruński w żaden sposób nie odzwierciedlał wielkiego sukcesu polaków w tej wojnie

1410 - bitwa pod bardiowem - przegrana zygmunta

1411 - pierwszy pokój toruński

ziemia dobrzyńska dla polski

UKŁAD W LUBOWLI 1412

1. ruś halicka i podole dla polski do 5 lat po śmierci zygmunta i jogaily (potem sąd polubowny)
2. Gospodar mołdawski pod zwierzchnictwem jogaily, ale zobowiązany do pomocy Zygmuntowi w przypadku wojny z Turcją

3. zerwanie przymierza zygmunta z krzyżakom
4. uregulowanie kwestii sądów arbitrażowych na granicach
5. Budowa zamku w wielonie, co było złamaniem traktatu

Następcą wielkiego mistrza zostaje Henryk von Plauen, łamał postanowienia pokoju toruńskiego, nie utrzymywał chociażby amnestii dla poddanych zakonnych. Chciał dalej wojny. Żądał zburzenia wielony.

?Wrzesień 1413? wkroczenie do księstwa śląskiego, ale szybko się wycofali, a von plauen został zdjęty z urzędu i zostaje zastąpiony przez Michała von Kittmaister który z wojną chciał chwilę poczekać.

1412 Zygmunt proponuje zastawienie 16 miast spiskich (lubowla, podoliwiec, gniazda) - cenę zastawu Zygmunt miał ściągnąć z zakonu krzyżackiego. Zygmunt wyegzekwował od zakonu ten zastaw, natomiast resztę opłat zakon przeciągał ciągle w czasie.

Arbitraż przyznany Zygmuntowi Luksemburskiemu

Przygotowanie do sądu w Budzie - wysłanie na pogranicze w celu pytania świadków o realizację umowy toruńskiej rycerza Benedykta Makraja (rycerz wykształcony w prawie) i sporządzenie przez niego sprawozdania o wypełnianiu traktatu pokojowego Orzeczenie Makraja było korzystne dla Polski (strony nieponoszącej winy za niewprowadzenie w życie regulacji toruńskich i wskazanie Zakonu na winnego niewypełniania zobowiązań → brak zgody z domaganiem się przez Polskę i Litwę zmian o dożywotniej Żmudzi a później jej powrocie pod władzę krzyżacką) (przyznanie racji Zakonowi Krzyżackiemu w kwestii Pomorza Gdańskiego, Ziemi Chełmińskiej i Michałowskiej o zwróceniu → nieprzywrócenie ich Polsce)

Królestwo polskie nie było zadowolone z I pokoju toruńskiego, zażądało ziemie chełmińską, michałowską, pomorza

Sąd w Budzie 1413

Zygmunt żąda rozwiązania sporów polsko krzyżackich

Krzyżacy zrywają negocjacje w grabiach

lipiec 1414 (?w czerwcu wypowiedział wojnę?) - przeprawa jogailly przez rzekę, atakuje krzyżaków. Celem był królewiec. Zakon w odpowiedzi pustoszy własne ziemie. Wysiedlają miejscową ludność za wisłę, prusy właściwie miały stać się bezludne. Twierdze zostały zaopatrzone w żywność - przygotowywanie na oblężenie, z okolicznych wsi odbierano jedzenie co miało zagłodzić polsko litewskie wojska. Polacy zdobyli jedynie twierdzę Golub

jesień 1414 zawarty zostaje dwuletni rozejm w brodnicy - konflikt miał zostać rozwiązany w wyniku sądu (sobór w konstancji)

Sobór w Konstancji

Sprawą polską na soboru w konstancji zajął się franciszek zabarella - przyjaciel polski i andrzeja łaskarza

Arcybiskup gnieźnieński mikołaj trąba stanął na czele delegacji polskiej. Był też tam biskup płocki jakub kurdwanowski. Był też tam Paweł Włodkowic - zapisał się jako ekspert - występował w dwóch procesach - prawnym i o zasady, ponieważ zapisanie się jako ekspert a nie jako delegat pozwoliło mu na to. Piotr Wolfram reprezentował biskupa krakowskiego - wojciecha jastrzebca. Był delegatem Mikołaja trąby. Naciskał na Zygmunta Luksemburskiego, który zajmował się też arbitrowaniem np w wojnie stuletniej. Nalegał, że jego obecność na

soborze jest konieczna. W wyniku tych nacisków przedłużano sobór. Reprezentacja rycerstwa polskiego - Jan z tuliszowa, zawisza czarny z garbowa.

w 1416 delegacja została poszerzona z żmudzinów, którzy zaczęli chrystianizować swój region, i żądali chrztu jedynie od litwy albo od polski oraz zaskarżyli zakon krzyżacki.

?Umarł ostatni tur gdzieś przy soborze? jogaila sam go zabił i dał zygmunтови???

Rozejm w Brodnicy

Można powiedzieć jak krew w piach - 4 lata przygotowywania się

Paweł włodkowic przygotował 4 traktaty

Spór z krzyżakami na soborze

1. proces doktrynalny - proces o zasady

bezzasadność nawracania pagan mieczem i praktyka krzyżacka

2. proces prawny

konkretne zatargi terytorialne między polską a zakonem

Zakon nie mogąc wygrać sporów prawnych tworzył „satyry” , „paszkwile” i inne potworki w celach propagandowych. Przedstawiane gdzieś na jakiś placach, przerysowujące wady jogailly i polaków, przez co przebijały się do opinii publicznej - między innymi teksty falkenberga. W paryżu, gdzie mikołaj trąba towarzyszył Zygmuntowi, wydał bardzo wystawny obiad dla profesorów uniwersytetu paryskiego - podczas tej uczyty, zaprzyjaźnieni kilku profesorów przekazało mu odpis takiej satyry Falkenberga. Nawoływała, że jedynym rozwiązaniem kwestii polskiej jest eksterminacja. Trąba doniósł do zygmunta a później do papieża na falkenberga. za jego hejterski tekst. Sobór uznał Falkenberga za paszkwilanta i został skazany na karę więzienia - odesłanie do jakiegoś klasztoru dopóki tych swoich tekstów nie odwoła. Sobór nie nakazał jednak zniszczenia istniejących kopii tego paszkwilu i nie zakazał dalszego jego przekazywania.

Jan Falkenberg - dominikanin, dowodził, że polacy spustoszyli kościół razem z poganami i jaki heretycy powinni być pozbawienie królestwa. Walczył również z prostytutką na terenie zakonu krzyżackiego. Miał obsesję na tle polaków.

Papież Marcin V nie był przyjacielem polaków. Ale nadał Trąbie tytuł prymasa Polski

Jedyne co zrobił ostatecznie sobór to przedłużył rozejm polsko-krzyżacki

Post sobór w konstancji

W lipcu 1419 rozejm miał się skończyć. Jogaila w 1418 był już gotowy na wojnę. Chciał raz na zawsze zakończyć spór. rchce wznowić działania sądowe. Powtórka z poprzednich kilku wypraw - czerwińsk - zgrupowanie - królewiec. Siły polski przewyższały te z 1414 roku. Przez 3 tygodnie stały w gotowości, a dyplomaci próbowali dojść do jakiegoś porozumienia. Strona polska uległa dyplomatom zagranicznym. Zakon zgodził się na arbitraż Zygmunta - Polacy więc zaniechali gróźb zbrojnych. Przedłużono rozejm do lipca 1419. Nazywa się to wojną odwrotną - bo zamiast do walki królestwo zarządziło odwrót.

Polacy starali się o proces papieski. Wydelegowana pawła włodkowica na stałą misję aby przygotowywał papiery na proces.

I w tym czasie doszło do sytuacji nieoczekiwanej, 19 sierpnia 1419 roku w pradze umarł Wacław IV luksemburski. Po wydarzeniach 1415 Jan Hus i Hieronim z Pragi obdarzeni przez zygmunta listem żelaznym zostali spaleni. Czesi potraktowali to jako wystąpienie przeciwko narodowi czeskiemu. Poza takim fermentem na tle religijnym był też ferment na tle narodowym. Tendencje antyniemieckie były bardzo silne, już co najmniej od połowy XIV wieku.

Wacław IV był w permanentnym zamroczeniu alkoholowym

Bęben z zizki czynił Czechów bardziej skorych do stawiania czoła niebezpieczeństwu.

Zmienia się priorytet Zygmunta, chce wojny Polaków z krzyżakami, aby ci nie pomagali Husytom.

ZJAZD KSIĄŻĄT RZESZY WE WROCŁAWIU 1420

Zygmunt ogłasza orzeczenie jako arbiter ogłasza pełną akceptację pierwszego pokoju turyńskiego (było to sprzeczne z jego poprzednimi akcjami). Odrzuca narosłe rozszerzone pretensje królestwa polskiego, pomorze, chłemo, ziemia michałowska i sudawska - odrzuca je bo nie mają podstaw prawnych.

1. Nienaruszalność terytorialna państwa zakonu
2. Żmudź przy polsce tylko czasowo
3. Sporne miejscowości, Murzynno, orłowo, i nowa wieś - dla zakonu

Zbigniew oleśnicki i mikołaj cebulka z poselstwem, zarzucali zygmunтови zdradę - zgłaszają protest i donoszą do papieża do kardynała zeno.

Traktat w Lubowli zanika

Wyczuli to Czesi, więc wysyłają nieoficjalne poselstwo Hynko z Holsztynu, które proponuje Jogaile koronę czeską, jeżeli stanie przeciwko Zygmunтови. Jogaila poprosił o oficjalne poselstwo. Jogaila stwierdził, że nie może zostać koronowany, ponieważ nie pije wina. Jogaila zaleca żeby ci zwrócili się do witolda. 1421 - witold przyjmuje, pod warunkiem, że czesi pojedną się kościołem zachowując tylko niektóre cechy husytyzmu. Jako namiestnik miał jechać do 1Czech Zygmunt Korybutowicz - bratanek jogaily.

Jogaila przeżył trzecią swoją małżonkę, Zygmunt kusi go nową. Jogaila załatwił sobie, że jego córka przejdzie na tron - zaakceptowali to możni polscy.

Margrabia brandenburski załatwił sobie sojusz i małżeństwo z Jogailą. Jadwiga - córka Jogaily wychodzi za syna elektora Fryderyka. Zygmunt oferuje Jogaile śląsk i rękę bratowej - Ofki.

Wojna Golubska i inni

Lipiec 1422 - powtórzona została już klasyczna akcja zbierania wojsk przeciwko 1.zakonowi pod Czerwińskiem, z celem w Królewcu. Pojawił się jednak problem - rycerstwo zaczęło żądać przywileju - Jogaila ulega - przywilej czerwieński:

1. Nienaruszalność dóbr szlachty bez wyroku sądowego;
2. Król nie może bić monety bez zgody dostojników;
3. Sądy na podstawie statutow kazymerzowskich;
4. Nie łączyć władzy starosty i sędziego tej samej ziemi;

Po wydaniu przywileju wojska ruszyły. Zdobyto jeden zamek i ogłoszono fajrant.

1422 zawarto pokój nad jeziorem Mełno:

1. Polska dostaje nieszwę, orłowo i murzynno (dawne ziemie jaćwingów)
2. Zakon rezygnuje z roszczeń do Żmudzi

Po raz pierwszy zostaje wytyczona liniowa granica. Ustalono też jak dokładnie miano rozstrzygać spory graniczne.

W zakonie po porażce w wojnie do głosu zaczyna dochodzić *?rada pruska?*

Zygmunt Korybutowicz, jako wysłannik polski do czech podpisuje artykuły praskie.

Mikołaj Trąba umiera w grudniu 1422. Jego miejsce zastępuje Wojciech Jastrzębiec, kanclerz, bp krakowski. Na biskupa krakowskiego zostaje wysunięty Zbigniew Oleśnicki. Kanclerstwo uzyskuje Jan Szafraniec.

Marzec 1423 - Zjazd w Kieżmarku (zjazd monarchów - Jogailly i Zygmunta)

1. Odnowiono Lubowlę
2. Jogaila odcina się od akcji Zygmunta Korybutowicza i Husytów oraz zobowiązuje się do wysłania rycerstwa na kolejną krucjatę antyhusycką.
3. Zygmunt rezygnuje z popierania Zakonu

Królestwu polskiemu zostało zagwarantowane bezpieczeństwo. Jogaila wysłał jedynie ochotników na krucjatę (ale nie zachęcał ich do udziału). Jedynym efektem było wydanie edyktu Wieluńskiego, który zrównywał Husytyzm lub nawet najbardziej delikatne wspieranie Husytyzmu ze zdradą władcy, czego konsekwencją powinien być sąd królewski z procedurą inkwizycyjną (z karami odbierania majątku, banicji lub nawet śmierci). Ci którzy byli na terenie Czech egzaminowano. Na Czechy zostało nałożone embargo. Jednak nie było ono gorliwe egzekwowane, nawet sam król nie stosował się do niego, sądy również. Ten edykt królewski był „niekonstytucyjny”. 4 lata po wydaniu edyktu stolica apostolska uznała Jogaile i Witolda za potencjalnych mediatorów, dlatego została wydana bulla, gdzie zezwolono im na akcje zbrojną przeciwko im, jakże na rozmowy z nimi prowadzące do jakiegoś kompromisu (pod warunkiem że ten kompromis nie będzie godził w doktrynę KK). Spotykał się z nimi w swoim ulubionym Korczynie, nie w polsce bo edykt zabraniał, co pozwoliło utrzymywać realne kontakty z Husytami.

1429 rozpoczął się zjazd w Łucku - miał zająć się sprawą krucjaty antytureckiej (sprawa mołdawska) i antyhusycka. Był tam Zygmunt, Jogaila i Witold. Eryk pomorski był sojusznikiem Zygmunta Luksemburskiego. Przybyło dużo posłów od Witolda. Zygmunt rzucił pomysł korony litewskiej dla Witolda, ten zgrywał niedostępnego. Zbigniew Oleśnicki protestował udzieleniu zgody na koronę Witolda. Przekonał Szafranców nawet, którzy jako sprzeciw wyjechali bez uprzedzenia. Zjazd zakończył się tym, że Jogaila zgodził się, natomiast Witold nie. Nic innego nie ustalono. Zasiane zostało ziarno niezgody między Jogailą a Litwinami. Po powrocie Jogaila uległ i odwołał swoje poparcie pod naciskiem polskich dostojników. Sejm rzeszy poparł tę inicjatywę. Więc polacy złożyli donos do Marcina V, ten upomniął go dwukrotnie aby nie przyjmował korony od Zygmunta. Zygmunt wysłał koronę, lecz została ona przechwycona (1430). Goście zjechali się do Witolda na koronację, przyjechał też Jogaila.

Jogaila aby przekonać Witolda do porzucenia ambicji koronacyjnych obiecał mu regencję w wypadku gdyby umarł a jego następca byłby dalej małoletni. Witold był w ciężkim stanie zdrowotnym. Nie doczekał zimy 1430 roku. Pogodził się z Jogailą, przed śmiercią powierzył mu swoją małżonkę, chciał zabezpieczyć swojego jedynego młodszego brata, Zygmunta Kiejstutowicza, księcia starodubskiego.

Jogaila nie chciał się zorientować do robił Svitrygaila (1409 - Svitrygaila kontaktuje się z moskwą, potem z zakonem. Klasyczna już w jego wykonaniu zdrada. Witold aby to udaremnić go uwięził. Wysłał go do krzemieńca na Wołyniu. Potem Svitrygaila idzie do Zygmunta ale nie robi u niego nic ciekawego, przez co wraca do polski pogodzić się z bratem. Ten uzgadnia z Witoldem co zrobić z nim. Svitrygaila dostaje jakiejś ziemi gdzie był pod czujnym okiem do jesieni 1430 r.) Svitrygaila ożywił swoje kontakty z bojarami, aby nie bacząc na postanowienia unii horodelskiej - chciał zostać wielkim księciem litewskim. Svitrygaila obsadził litwę swoimi ludźmi, dosłownie po tym jak Witold umarł. Jogaila oznaczył swojego kandydata na nowego wielkiego księcia - Svitrygailę. Panowie polscy go nie akceptowali. Na podolu, przeciwko załogom litewskim wystąpiło miejscowe polsko ruskie bojarstwo i polsko ruskie rycerstwo - przejmują kontrolę nad zamkami i wypraszają z podola. Podole od janie z Tarnowa było we władaniu Witolda, ale jako lennika polskiego (było to lenno dożywotnie, lub do śmierci Witolda). W 1430 r. Svitrywgaila wychodzi z założenia, że podole należy się mu, ponieważ należało do Witolda, dlatego panowie polsko ruscy się sprzeciwili. Svitrygaila trzymał Jogailę jako zakładnika aby ci oddali mu podole. Rozpoczęły się rozmowy z udziałem Zofii Olszańskiej. Svitrygaila wypuszcza króla, ponieważ bał się najazdu panów polskich.

Svitrygaila odnowił przymierze z Zygmuntem i Zakonem krzyżackim, podobnie jak Witold starał się o koronę. Zawarł z krzyżakami sojusz o wzajemną pomoc zbrojną. Również odbudował relacje z moskwą, mołdawią i czymś jeszcze. Gotował się na wyprawę po podole. Wojsko polskie zdecydowało się przeciąć drogę Svitrygaili - rozpoczyna się wojna polsko-wołyńska. Svitrygaila przybył bronić głównej twierdzy Łuck. W wojnie wołyńską było zaangażowane pospolite ruszenie. Doszło do samoczynnego ruszenia pospolitej ludności. Bronili swojej ziemi na terenie ziemi dobrzyńskiej (wielkopolski bardziej ale i guess że powiedziała oba) i kujaw. Atak komtura który otrzymał posiłki z inflant. Polaczki pokonały krzyżaków pod Dębkami śpiewając bogurodzice - powtórka Grunwaldu i guess, jednak musieli odesłać wszystkich jeńców, bo byli to ważni krzyżacy. Zdobyto również 5 chorągwi krzyżackich przekazano jej jakiejś katedrze czy coś. Odpór był bardzo udany i szkodliwy dla rycerstwa zakonnego (btw to zajęło już ziemię dobrzyńską). Liczy się, że około 100 rycerzy zakonnych padło lub dostało się do niewoli pod Dębkami. Zatrzymano dalej ich marsz.

Te wydarzenia przymusiły Królestwo polskie do rozmów ze Svitrygailą. 31 sierpnia zawarto rozejm w Czarторыску - szczegóły miały być ustalone w 1432 roku w Sieradzu - wypracowanie nowych relacji wewnątrz unii polsko litewskiej. Do Sieradza Svitrygaila nie wysłał posłów. Svitrygaila mówił, że ma prawo dziedziczne czy coś w tym stylu, Jogaila mówił, że to on jest dziedzicznym władcą litewskim. Svitrygaila zasłaniał się poparciem Zygmunta i Zakonu.

Lipiec 1431 - wojna polsko-litewska (wojna wołyńska)

1. Polacy oblegają Łuck
2. Svitrygaila odzyskuje część podola
3. najazd krzyżacki na kujawy i wielkopolskę
4. bitwa pod Dąbkami 14 września 1431
5. Rozejm ze Svitrygailą - 31 sierpnia 1431

Lipiec 1432 - rozmowy w Pabianicach - współpraca husycko-polska przeciwko zakonowi.

1432 - przewrót w oszmianie - Doszło do zamachu na władzę i życie Svitrygaila z woli panów polskich, król raczej tego nie zlecił. Biskup wileński był w nim kluczowy. W wyniku zamachu Svitrygaila traci litwę. Svitrygaila przeżył, ale stracił litwę właściwą. Na tron Litewski wchodzi Zygmunt Kiejstutowicz.

15 października 1432 Unia grodziejska/ugoda grodziejska - Zygmunt Kiejstutowicz i Oleśnicki

1. Litwa w dożywotni zarząd Zygmunta pod warunkiem przysięgi kornie
2. zerwanie sojuszu z zakonem, zwrot podola, zatrzymanie Wołynia
3. styczeń 1433 - zatwierdzone przez Jogailę
4. równocześnie równouprawnienie prawosławnych na Litwie - potwierdzone przez Zygmunta 6 maja 1434 w Trokach
5. Oleśnicki akceptuje Zygmunta

Działania zbrojne zostały wznowione latem 1433 r. realizujących swoje zobowiązania pabianickie. Husycki połączyli się z sędziwojem Ostroroga , spustoszyły nową marchię i pomorze gdańskie (najpierw złupili nową marchię, potem się połączyli dopiero złupili pomorze gdańskie).

Inflancka część zakonu pozostała przy Svitrygaile (w którymś tak roku go zostawili w końcu). Svitrygaila najechał sobie ziemie litewskie. Spalił metropolitę Kerasima. Zrobił to jak tylko doszły go słuchy, że ten nie jest takim pewnym zwolennikiem. Liczył że sobór w bazylei odbierze to jako palenie schizmatyka. Jednak ten się pomylił, miejscowym też to się nie spodobało. Ci przeszli na stronę Zygmunta i w 1434 r. jego siły zaczęły się kurczyć. 1435 był przełomowy.

w sali 217 o godzinie 9 na każdy termin limit 15 osób, obowiązuje wpis na egzamin ustny. 30.01 31.01 7.02 10.02

polska jogailan't

1433 - na tron wstępuje władysław III. Jogaila postarał się, aby królestwo polskie było gotowe na zmianę władcy. Parcie Jogaily, aby pierwszeństwo mieli jego synowie na Litwie. Warunkiem wszelkiego dziedziczenia miały być przywileje szlacheckie. Jogaila uznał, że nie pójdzie na żadne ustępstwa. Na zjeździe w łączycy rozgniewana szlachta pocięła dokument wstępny aprobujący królewicza władysława. Jogaila więc musiał złożyć dużo obietnic urzędów, zastawiał miasta. Tworzył sobie stronników. Jednak pomimo braku powszechnej aprobaty musiał wydać jakiś tam przywilej, a szlachta mówiła że syn obejmie władzę jak będzie w wieku sprawnym. Nie założono jednak kto miał być regentem. Nie zgodzono się aby była to królowa matka lub Witold. Zakładano, że jogaila dociągnie do wieku sprawności syna. Jednak w 1433 władysław III miał 10 lat.

Sobór w Bazylei - zwołany 1431 - zmieniający się przedstawiciele. był tam zbigniew oleśnicki, starał się o kapelusz kardynalski. Kiedy znajdował się pod poznaniem i doszła go wiadomość, że król zmarł, zawrócił w stronę krakowa po drodze zwołując zjazdy szlachty wielkopolskiej i małopolskiej po to aby w określony sposób rozwiązać czy małoletni może być koronowany i czy może potwierdzić prawa i przywileje. Myślał, że to on będzie regentem. Szlachta zgodziła się na koronację. Przeciwnikami koronacji byli między innymi: Spytek z Melsztyna III. Nowy król zaprzysiął prawa królestwa, natomiast potwierdzenie przywilejów miało nastąpić po osiągnięciu jego pełnoletności. Regencje miała objąć rada królestwa, z dostępem do niej królowej matki. Udało się przeforsować nowe rozwiązanie - na czas rządów zastępczych wskazani przez tę radę królestwa opiekadnicy (tutores) króla królestwa i ziem królestwa. Do listopada 1438 roku to ta elita właśnie rządziła.

1437 Umiera Zygmunt Luksemburski, władzę przekazał Albrechtowi Habsburgowi. Prowadzono rozmowy jeszcze z cesarzową. Czesi złożyli ofertę czeskiej korony władysławowi III, który już wtedy osiągnął wiek pełnoletni, potwierdził prawa i przywileje. Tron czeski był tronem elekcyjnym. Przeciwnikiem brania się za to był Zbigniew Oleśnicki ze względu na dość mocny wpływ husytów i trwającej wciąż rewolucji. Obawiając się że ruch husycki przeniesie się na teren królestwa polskiego. Juniorzy/Młoda elita i królowa matka popierali ten pomysł, natomiast dla młodszego syna, kazimierza. Doszło więc do wyprawy. Głosy na Albrechta i Kazimierza były po równo i liczyło się to, kto pierwszy się przybędzie do pragi i się koronuje. Łatwiej miał Albrecht, który nie miał aż tak wyboistej drogi przez czechy. Kiedy pod pragę przybywały wojska polskie, albrecht był już po koronacji. Zakończono rozejmem w namysłowie. Zjazd w Nowym Korczyniu ? 1439? - przeciwnicy zbigniewa oleśnickiego próbowali poskromić przewagę w radzie królewskiej zawiązując konfederację. Nie udano przeciągnąć dworu królewskiego, wobec tego wybrali rozwiązanie siłowe. I na początku maja 1439 zaatakowano zwolenników Zbigniewa Oleśnickiego, a niego samego zamierzano porwać. Ten jednak wcześniej wyjechał. Konfederatom przewodził Spytek z Melsztyna. Konfederaci przybili zbrojnie na zjazd, zostali pobici, osądzeni lub przekupieni. Śmierć poniósł Spytek. Sytuacja w królestwie polskim uspokoiła się. Albrecht II zmarł przedwcześnie podczas wyprawy przeciw Turkom. Zaoferowany tron węgierski władysławowi. Wznowiono negocjacje w sprawie rusi czerwonej, podola zachodniego, i mołdawii. Zbigniew Oleśnicki parł na przyjęcie wszystkich warunków, aby „uratować królestwo chrześcijańskie przed napływem muzułmanów”. Nie wiadomo co miała urodzić królowa-wdowa, więc Władysław III miał ją poślubić. Jego następcą na Węgrzech miał być władysław pogrobowiec.

Pokój wieczysty w brześciu kujawskim - 31 grudnia 1435 - zygmunt kiejstutowicz, zakon, władysław III, Mazowsze, pomorze śląskie, gospodar mołdawski (Eliasz - jego akceptowała strona polska) - zakończenie sprawy litewskiej dla państwa litewskiego. (wszystko co

dostali dostali już w mełnie.) Ziemie napadnięte w 1431 (ziemia dobrzyńska) Przywrócono granice wykreślone w pokoju mełnejskim. Zobowiązanie ze strony krzyżaków, czyniąc w możliwych sporach, że mnie będzie się odwoływała strona krzyżacka do żadnego organizmu wewnętrznego. Przy pokojach nie ingerował nikt poza polską, litwą, i krzyżakami. Jeśli krzyżacy naruszają pokój brzeski ich poddani mają prawo wypowiedzieć mu posłuszeństwo. 5 lat po zapisaniu założono związek pruski, jako reprezentanta swoich interesów jak i naciskał na nich w ich polityce wewnętrznej. W 1454? wypowiedzieli mu posłuszeństwo i zwrócili się do króla polskiego. Zakon również wykupić miał jeńców inflanckich z litwy.

W tym samym czasie (1440) co wracało poselstwo z węgier o zgodę na koronację Władysława, zamordowano Zygmunta Kiejstutowicza. Zrobiono to z inicjatywy bojarów czartoryskich - zwolennicy powrotu na tron Svitrygaily. Svitrygaila żył wtedy dosyć nędznie „pasał barany”. Svitrygaila wyjechał na pokucie. Okazało się że po zamordowaniu wielkiego księcia że wiele istotnych zamków zostało przejęte przez zwolenników szukanie sobie innego monarchy (niekoniecznie svitrygaily). Trwało to przez jakieś 3 miesiące. Potrzebne było szybkie powołanie centralnego urzędu aby zapobiegać tendencjom separatystycznym. Jan Gasztołd i krewni Holszańcy staneli za Jagiellończykiem (ktoś tam był kniazem smoleńskim, szczególnie dotknęły go tendencje separatystyczne). Po zjeździe w holszanach, wysłano poselstwo na dwór krakowski - w tym samym czasie przygotowywano się na wyprawę koronacyjną na Węgry - Władysław zastanawiał się kogo wysłać. Władysław wysłał Kazimierza, ale tylko jako namiestnika, nie jako wielkiego. Nie lennej podległości, tylko utworzenie dzielnic z Litwy. Plany Oleśnickiego - podział litwy na dzielnice które przekazywałoby się w zarząd. Władysław wyruszył na Węgry. A Casimir na Litwę. Do Budy odprowadzał go Oleśnicki, był też gdzieś tam Jan Długosz - stąd relacja jest dość szczegółowa i całkiem wiarygodna. Bolesław IV wyruszył na Podlasie (wcześniej było ono przyznane Witoldowi przez Jogaile) aby odzyskać ją dla Mazowsza. Kazimierz spotyka się z Michajuszką (syn Zygmunta). Spodziewał się godności wielkoksiążęcej, miał poparcie. Svitrygaila również miał poparcie, opuścił Mołdawię. W Budzie Władysław dowiaduje się o tym, że nie czeka na niego ani korona, ani arcybiskup ostrzychowski, ani szekesfehervar. 6 dni wcześniej Elżbieta Luksemburska wykradła insygnie koronacyjne (koronę świętego Stefana) i koronuje 3 miesięcznego syna - Władysława pogrobowca. Opowiedział się z nim jeszcze Jan Jiskra z Bradysu. Udało się przeciągnąć arcybiskupa ostrzychowskiego aby koronował Władysława, Elżbieta insygnie odesłała do Fryderyka III (król rzymski od 1440, prawodawca ale i skąpiec) - przyjął opiekę nad nią i pogrobowcem.

Kazimierz wyniesiony na tron wielkoksiążęcy jako niezależny władca - unia zerwana.

1440 - Władysław koronowany w Budzie, koroną z relikwiarza św. Stefana (bardzo podobna, ale nie ta sama). Wojna domowa na Węgrzech. Doszło do kolejnej schizmy w kościele - sobór w bazylei wybrał sobie nowego papieża. Wysłannicy starego papieża przekonali aby ci zawarli pokój ze względu na zniszczenia na Węgrzech. Władysław III akceptował prawo do tronu pogrobowca, siebie widział tylko jako regent a (porozumienie w Győr - 1442). Trzy dni po spotkaniu Elżbieta umiera.

W Polsce kryzys pod nieobecność króla - ten nie mógł wrócić ponieważ Węgry były w potrzebie - najpierw wojna domowa, potem Turcy. Porządku pilnuje Oleśnicki wraz z legatem papieskim. Dużo ziem ze względu na brak kasy idzie w zastaw.

1443 - zostaje ogłoszona krucjata antyturecka. Jan Czapiek z Sanu (duch sanu? nie wiem co zrobił). Zachodnioeuropejskie rycerstwo nie zrobiło nic. Krucjatę wsparli serbowie. Ruszyli zimą. „Długi marsz” rycerstwa pod Adrianopol (ale chyba go nie zajęli), zajęli również Sofię. Odzyskano również Serbię. Rozejm w Szegedynie - 10 lat rozejmu, turcja akceptowała zdobycze terytorialne. Dopiero za Zygmunta Starego dochody polski się odnowią do stanu sprzed Warneńczyka.

1444 - Idąc za ciosem pod wpływem legatów papieskich, Władysław III wznawia marsz przeciw Turkom. Hospodar wołoski Vlad III Drako (drako czyli smok D:) . Z jednej i drugiej strony morze, gdzieś tam jeszcze bagnisko, fortyfikują się i czekają na odsiecz. Papież nie miał środków na zacieznych. Trwała jeszcze wojna stuletnia. Wenecję przekupili sami Turcy. Skończyło się klęską pogromem. Osamotniony król. Despoty Serbskiego nie było pod Warną. Dracula namawiał dobrze wiedział że to głupi pomysł. Sułtan dostał głowę Warneńczyka

WARNEŃCZYK UMIERA POD WARNAŁ - 10 listopada 1444

Kazimierz i inni

Prowadzi rządy autorytarne. 1445 warunkowa elekcja. Jeśli kazimierz nie przyjąłby korony to wtedy panowie polscy wybiorą bolesława IV, księcia warszawskiego. Końcówka soboru bazylejskiego - nowa schizma zachodnia, papież soborowi działania koncyliarystyczne i własny papież z soborem we florencji. Czy uznać Kurialityzm. Najbardziej wahał się Oleśnicki, dostał kardynała od papieża soborowego ale nie przyjął go. Kazimierz wysłał poselstwo. Złożył obediencje Mikołajowi V. Zażądał aby mógł osadzać wszystkie beneficjenta w polsce. 1457 wysłali eneasza ?piccolonini? był jedynym biskupem polskim który został papieżem (warmia zależy kto patrzy mogła być polska). Kazimierz dostał ?20? (podręcznik pisze 90 ale lidzia wie lepiej przecież) beneficjów do dyspozycji. Było to „utarcie nosa” Oleśnickiemu. Oleśnicki wysłał Jana Długosza Starszego (sekretarz Oleśnickiego, kronikarz) aby ci poprosili Mikołaja V o kapelusz kardynała. Ten wrócił z kapeluszem (dostał go dopiero w 1449). Toczyła się rywalizacja pomiędzy Oporowskim (prymasem, abp. gnieźnieńskim) a Oleśnickim (kardynałem teraz). Był też spór o to kto ma koronować władcę (nie chodziło tylko o symbolikę). Dochodziło do konfliktów na zjazdach generalnych, gdzie oporowski i oleśnicki będą się kłócić o to kto będzie siedział na pierwszym krześle, kto ma decydujący głos itp. Kazimierz wydał polecenie nakazując naprzemienną obecność tych dwóch. Na jednym zjeździe jest oporowski, na drugim oleśnicki. Przez chwilą to działało. Kasztelan krk Jan tęczyński wojewoda sandomierski Jan Oleśnicki (lidzia tutaj mówiła że był Melsztyński nw o chuj chodzi). Spór o przynależność Wołynia. Zarządzał nim Svitrygaila z ramienia Kazimierza za to że Svitrygaila miał przygotować grunt do wcielenia wołynia do WKL Svitrygaila przygotował aby ci po jego śmierci przekazali kazimierzowi jako WKL. Unia teoretyczna - problemy. Panowie polscy przy koronacji chcą przywilejów - 1447 - odmawia potwierdzenia przywilejów wystawionych w końcowym okresie panowania Jogaily i Warneńczyka. Oleśnicki oskarżał Kazimierza coś tam. Robił to też Jan tęczyński i Jan ?tyński? któryś z nich groził, że zrzucą go z tronu czy coś. Kazimierz tak pomanewrował urzędami że większość urzędników to byli jego ludzie. Przegłosował Oleśnickiego. Decyzja o wołyńiu - skoro wołyń przez lata uznawał WKL to tam powinien zostać.

Kazimierz ożenił sobie Elżbietę Rakuszanę. hahaha baba brzydka! !!! brzuch boli od pizzy!!!! Elżbieta Rakuszanka poza pieniędzmi wniosła do małżeństwa rozczenia do tronu węgier i quess - 13 żywych pociech.

1454 - Związek pruski wypowiada posłuszeństwo Wielkiemu Mistrzowi. Koszmarna polityka fiskalna - zakon nie miał już pieniędzy na wojnę, wszelkimi kosztami obarczał poddanych. jakakolwiek próba negocjacji niczego nie dawała - wobec czego odwoływali się papieża i do cesarza. W obu przypadkach wyrok nie był przychylny - zgodzili się nawet ukarać poddanych śmiercią. Wybuch powstanie a Kazimierz wydaje akt inkorporacji prus do korony. Po zaatakowaniu książąt piastów jakichś. Jan IV do niewoli, najazd na ks. oświęcimskie - zmuszony do złożenia hołdu lennego. Wykupiono prawo do jego księstwa.

I MYK WRACAMY DO KORONACJI KURWA 1447!!! JEBAĆ CHRONOLOGIE, Trwa dalej spór pomiędzy oleśnickiego i Oporowskiego. W krakowie znajdował się Jakiś bernardyn i guess. i on załagodził ten spór o koronacje - miejsce katedra krakowska zarządzał nim oleśnicki dano mu udział koronacji, koronę włożył prymas. i coś zrobił Jan kapistran - i to dzięki niemu ludzie uznali że jest wszystko w porządku.

I ZNOWU DO ZWIĄZKU PRUSKIEGO. Powstanie na całym pomorzu gdańskim wraz z ziemią chełmińską poza chojnicami były przejęte przez powstańców. Oferowali władzę króla polskiego nad nimi, a także gotowe zdobycze terytorialne. Jan Baczyński, ciążyła nad nim kara śmierci, przygotował pod to grunt. Oleśnicki nie zgodził się żeby przyjąć Związku Pruskiego ale pozycja jego nie była ta sama. Dodatkowo źle wyczuł nastroje polityczne - jego środowisko chciało przyjęcia prusów. 6 marca 1454 Kazimierz wydaje Akt inkorporacji prus a za nim poszło wypowiedzenie wojny zakonowi krzyżackiemu. Opinia papieska na razie wstrzymała się od potępienia. Później papież Ekskomunikuję króla polski ale jako ekskomunikowany tolerowany. Stolica apostolska spodziewała się konfliktu polsko czeskiego. Po śmierci władysława Pogrobowca nie byłoby trudno skierować na Jerzego z Pobiebradów król czech. 1455 - umiera oleśnicki. Nie oznacza to braku opozycji ale on był głównym koordynatorem. Tomasz Strzępiński - biskup krakowski - współpracował z królem w polityce pruskiej - jemu też się zmarło w 1460. Chodziło mu o to aby obsadzić na bp. krakowskim swojego człowieka. Wskazał na bp. krakowską bp. włocławskiego Jana gruszczyńskiego. Wybrali Jana Lutka z Brzezia, król wybrał sobie Jana Druszczyńskiego, przybył Jakub z Sienna od papieża (był to bratanek oleśnickiego) Było trzech kandydatów na bp. krakowskie. Król stawia bardzo mocny opór. Ci którzy wybrali Lutka z brzezia przerzucają głosy na Jakub z Sienna (lutek sam rezygnuje). Król na to nakłada Sekwestr - odebranie dochodów, (wstrzymanie) wobec opozycyjnych duchownych. Odebrał im beneficja kościelne (wśród nich był Jan Długosz starszy). Ci którzy mogli schronili się na zamkach z grupy Oleśnickiego. Jan Długosz trafił do zamku melsztyńskich. 1462 kiedy zmarł bez męskiego potomka książę plocki i bełski, włączył obie ziemie do KP. Reszta piastów mazowieckich powołali się na prawo wyższości jako prawo rodowe - czyli chcieli obejść prawo lenne przedkładając prawo lenne. Rozpoczął się proces sądowy między książętami mazowieckimi a KP. I ten

pozostający na wygnaniu tyle że w kraju Jan Długosz przygotowywał taką historyczną ekspertyzę - podstawę dla argumentacji praw królestwa polskiego do ks. plockiego. Nie negocjował z papieżem i ich zagłodził. Albo się pogodzić z królem albo hasta la vista. No i doszło do ugody. Bp. krakowskim został Jan Druszczyński. Kazimierz tak jak Jogaila nie trzymał długo urazy. I jak się pogodził z nimi to dawał im wysokie dostojności. Zobowiązał wszystkich kapituł, że mają wybierać człowieka miłego królowi, a papież ma to przyklepać. I tak się działo (praktycznie wyłącznie królewskie prawo do mianowania godności kościelnych - papież nie miał wyboru jak zaakceptować kandydatów królewskich jeśli nie chciał być skłócony z KP, a chciał bo Husyci). W tym roku co spór o bp. krakowskie wydarzyło się jeszcze kilka rzeczy,¹

Wojna trzynastoletnia i inni

1460 sąd królewski w Pradze Jerzy z Odiebradów sosskarża Bernarda Szymborskiego, Ulryk Czerwonka zrobił coś opuścił stronę krzyżacką i stanął po stronie KP po stronie Kazimierza - to jest ten dowódca który zdobyli zamek malborski. W momencie w którym nie był im wypłacamy żołd po zdradził Wielkiego Mistrza i przeszedł na stronę KP. Przejął też komturstwo Malborskie jak i dochody do niego należące (kto?). Chciał zdobyć chyba Malbork dlatego oskarżył przed królem czeskim Ulryka Czerwonkę w 1460 że splamił honor szlachecki czy coś takiego. Jerzy z Pobiebradów bał się KP i przychylił się oskarżeniu i skazał Ulryka Czerwonkę na więzienie. Jego żołnierze wtedy (Ulryka) momentalnie przeszli do obozu Szymborskiego. Nie znaczy to że jakąś znaczną przewagę miało KP, ale te wydarzenia spowodowały, że znaczna część zamków w posiadaniu królestwa znowu wróciła w posiadanie Zakonu. To była katastrofa. W tym samym roku KP zostało pozbawione Polaka Tramdoty Lubieszowskiego do 1460 w czasie wojny trzynastoletniej to był najlepszy dowódca zaciężny. Pozostał tylko Paweł Jasieński. Król najął/powołał jednego z dworzan Pawła Dunina z Krakowic, który gdzieś tam na zachodzie kształcił się poprzez doświadczenie. Miejsce Tramdoty zajął. Nadzwyczajne opodatkowanie kościoła, zastawił kościół krakowski (jakieś ruchome mienie, instrumenta kościelne, szaty, księgi). Za tę sumę Piotr Dunin z Krakowic był w stanie nająć 800 zaciężnych żołnierzy i ruszył na Pomorze Zachodnie (chodziło o zdobycie Chojnic). Te zachodnie miasta jak Chojnice były ważne bo dawały drogę dla tych zaciężnych co szli z zachodu. Ważne było aby zdobyć Chojnice i gniew aby odciąć drogę dla posiłków dla Zakonu. Od wschodu infanty oddziały litewsko-żmudzkie blokowały posiłki. Był to jedyny wkład Litwy w wojnę, były to inne czasy niż Jogaila.

W 1462 zawarto pokój z Hanżą i z Danią które do tej pory były przy krzyżakach. W tym samym roku doszło do bitwy pod Świecimiem - pierwsze ważne zwycięstwo - Piotr Dunin z Ortogadfg. Bitwa wodna na zalewie wiślanym. Gdzie z kolei została całkowicie zniszczona flota krzyżacka. Te dwa sukcesy skłoniły do poważniejszych rozmów pokojowych. Legat papieski Rudolf z Ruddesheim był arbitrem i optował za tym.

W 1460 urodził mu się kolejny syn. Pojawił się pewien problem - kolejność myślenia o przyszłości - z tym wydarzeniem należy łączyć rozpoczęcie polityki dynastycznej Jagiellonów. Bo dwóch starszych synów mogli dostać kolejno polskie i litwe, to z trzecim trzeba było już kombinować. Stolica Apostolska podejmowała już rozmowy z Krakowem o walkę z Jerzym z Podiebradów (stał za zakonem i KP go nie lubiło za to). Dała obietnicę zatwierdzenia korony czeskiej dla któregoś z Jagiellonów. Potomstwo Rakuszanek zachowywało prawa do korony, zgodnie z układem małżeńskim. Jakieś poselstwa krążyły między Pragą a Krakowem - chodziło głównie o uspokojenie pogranicza. Przy okazji załatwiania tych sporów granicznych strona polska zaczęła wspominać o prawach Elżbiety - próba stworzenia stronnictwa antypodierbratowskiego. Po stronie czeskiej zaczęto myśleć o tym, że był on królem elekcyjnym, opozycja rosła, z nią sympatia dla strony polskiej. Zagrożenie dla Jerzego płynęło również ze strony Macieja Korwina, który dzięki sławie swojego ojca został wybrany. Pytanie czy Maciej Korwin on stał przy papieżu czy papież przy nim. Strzegł on granicy z Turkami. Maciej Korwin interesował się zajęciem Wiednia i to zrobił, zaniepokoiło to Jerzego z Podiebradów. I w takiej właśnie sytuacji stawał się otoczony przez nieprzyjaciół i to takich trochę nieobliczalnych. Propozycja Kazimierza zjazdu w Gołowie - mieli debatować na temat wspólnego zagrożenia ze strony tureckiej (takiego zagrożenia nie było, chodziło o to żeby był pretekst spotkania husyty z królem który walczy z zakonem). Po pierwszym spotkaniu starano się utworzyć ligę antyturecką. Kazimierz chciał bardzo pozyskać Jerzego aby dał koronę po śmierci jednemu z jego synów. 1467 kiedy doszło do ataku na Czechy przez Macieja Korwina Jerzy nie miał wyboru jak sprzymierzyć się z KP

II Pokój Toruński - Pomorze wschodnie wróciło wraz z Malborkiem do korony i stany pruskie jako część włączona, natomiast ta część wschodnia Zakonu została shołdowana ze stolicą w Królewcu. Zyskiem dla Wielkiego Mistrza było to, że stawał się członkiem rady. Musiał wspierać suzerena i brak samodzielności w polityce zagranicznej. Ogłoszono została pełna amnestia dla dotychczasowych poddanych Zakonu. Decyzja pod którym panowaniem chcą być - królewskim czy pod wielkim mistrzem, możliwość zmiany miejsca zamieszkania często z Prus wschodnich na zachód. Była pewna część rycerstwa niemieckiego która przeniosła się na ziemie lenne krzyżackie w Prusach. Warunkiem który pojawił się było to, że papież powinien zatwierdzić bo zachował zwierzchność nad zakonem (nie państwem krzyżackim) przeszkadzało to, że Kazimierz był ekskomunikowany ale toleratus. Chcieli go zaszachować i zmusić do np wojny z Jerzym husyckim, krucjaty antytureckiej czy do czegoś innego i nigdy nie zatwierdziła tego pokoju.

Najstarszy syn Kazimierza - Władysław II (numeracja różna zależy na jakim tronie był) tak się ułożyła sytuacja że jak był w wieku sprawnym akurat to 1471 zmarł Jerzy z Podiebradów. I tak jak było przygotowywane wcześniej w tych układach to Jerzy wskazywał swojemu stronnictwu („Narodowemu”) jako najlepszego kandydata właśnie syna Kazimierza jako przeciwwagę dla zagrożenia ze strony Macieja Korwina. Na elekcji czeskiej został wybrany przez większość władysław. Wyprawa koronacyjna (wiadomo że z armią), w tym otoczeniu znalazł się jeden z nauczycieli Władysława - Jan Długosz starszy (był też jednym z wychowawców synów Kazimierza). Projektowano Długoszowi aby został abp. Praskim (katolickim) chcąc, aby tego zachować polskie otoczenie przy Władysławie. Jan Długosz odmówił nie ze swojej skromności lecz z roztropności (swoją drogą chciano też mu dać abp. lwowski). Jego dochody kanonika były większe niż jakiegokolwiek abp. 1480 Jan Długosz zmarł. Do koronacji w pradze doszło.

1468 Maciej Korwin coś zrobił ale nie wiem co, rok później został wybrany na antykróla czeskiego. Od tej pory posiadając morawy łużyce i śląsk. Na dobrą sprawę posiadając te terytoria, królestwo węgierskie z terytoriami na terenie rzeszy. Zagroził wiedeńowi. 1469 regularnie używał tytułu króla czech. Fakt, że królewicz polski został wybrany nie zmieniał tego, że Korwin dalej się tytułował. Spowodowało to wojnę między Korwinem a Władysławem, za którym stał Kazimierz. Więc ta polityka dynastyczna doprowadziła do otwartej wojny polsko węgierskiej. W którymś tam roku objawiła się dość spora opozycja przeciwko Korwinowi (był doskonałym królem, zreformował bardzo dużo rzeczy). Poddani bardziej światli wiedzieli o jego dwóch wadach, stworzył liczną armię zawodową, była to polityka kosztowna. Nałożono wiele podatków na szlachtę węgierską. W jakiś sposób skarb węgierski był ciągle pusty, bo wszystko szło na armię (i na utrzymanie dworu i politykę personalną) a pozostałe rzeczy takie jak administracja kraju Korwina nie interesowały. Drugą wadą było to, że jego rządy były bardzo autorytarne. Węgry miały tak jak Polska rozwinięty system parlamentarny. Za Korwina ten głos jaki parlament miał został praktycznie zwinięty. Nie zwoływał, nie spotykał się ze swoją radą (izbą wyższą). Otoczony był bardziej taką kancelarią i podejmował decyzję samodzielnie. Na opozycji przeciwko Korwinowi, żeby obalić go i wstawić kogoś innego, stał bardzo do tej pory wpływowy, również na Korwina biskup Jan Wites - druga po Korwinie osoba z taką biblioteką (wczesny humanista węgierski). Wokół niego zgromadziła się grupa polityków węgierskich z grona wielkich panów, która wskazywała jak wykorzystać nieobecność Korwina w Budzie. Więc skierowano się do Kazimierza z informacją, że Buda czeka na kolejnego królewicza. Kazimierz wybrał Kazimierza (później zostanie świętym) i wyprawa ruszyła na Węgry (1471). Doszli pod ?Litre? - całkiem daleko w głąb górnych Węgier. Okazało się, że nie ma gdzie iść dalej bo Maciej Korwin zdążył spacyfikować sytuację - pogodził się z Janem Witezem. Pozostałych zdrajców Korwin ścigał. Kazimierz nadal był gotowy kolejnej wyprawy. Korwin od tej pory zdał sobie sprawę, że głównym jego przeciwnikiem jest od teraz KP. W staro spiskiej wsi odbył się zjazd trzech monarchów (Korwin, Kazimierz, Władysław) - zawarto pokój. Uznano Korwina za jedynego króla Węgier, zniesiono pretensje Kazimierza do tronu. Jak długo żyje Korwin nie podejmuje żadnych działań wojennych. Zawarto też na 3 lata rozejm węgiersko czeski. Sojusz antywęgierski z Fryderykiem III w Augsburgu (1474) z zamiarem wspólnego wyruszenia przeciw niemu. Sojusz ten Kazimierz od razu zaczął wdrażać w życie. Fryderyk jednak nie podjął żadnych działań. Kazimierz wysłał wojska zaciężne na śląsk, gdzie wojsko polskie utknęło (odbywało się to w czasie wieczystego pokoju polsko węgierskiego). Niepowodzenie tej wyprawy rozeszło się, śmiano się z Kazimierza bo zawarł pokój, ułożył sojusz przeciwko jednej ze stron i atak bez wypowiedzenia wojny. Było to fatalne posunięcie, tym gorsze, iż Korwin był sprytny i najał Jan Długiego Szalonego (ks. żatański). A żeby zaatakował Wielkopolskę bez wypowiedzenia wojny jako odwet za śląsk. Korwin poparł z Mikołaja Tungena (bp. warmiński - przerodziło się to w wojnę popią). Papiestwo nawet przestało go wspierać i zgodzili się na kolejnego kandydata Kazimierza, ale Tumgera wspierał Korwin jak i Marcina Truschessa - wielkiego mistrza zakonu (powinien do pół roku po wybraniu złożyć hołd lenny - i nie miał zamiaru tego robić). Trusches rozpoczął działania militarne, nawet wobec braku zgody papiestwa. Został wysłany Piotr Dunnik z Prawkowic - doświadczony ale i ranny w jakiejś bitwie stracił ramię przez kulę armatnią. Nominalnie dowodził jeden z jego synów Jan Biały Dunnin (białczański). Zaczął w tej wojnie popie z Tungenem i Zakonem Krzyżackim sławę rycerską. Te działania podjęte bardzo szybko i sprawnie skończyły się odparciem wojsk krzyżackich, wielki mistrz został zmuszony przybyć w 79 na sejm piotrkowski (był tam też Tunder) i złożyć hołd. Tunger musiał potwierdzić że nie należy do czegoś tam, tylko należy do polski (szczególny charakter). Darował mu też wszystkie winy i ugoda na przyszłość, jakkolwiek królowie polscy mogą decydować o obsadzie bp. warmińskiego to kapituła miała wybierać człowieka „miłego królowi”. Wielki mistrz i tak się pogodził. Pozwoliło to też zawrzeć kolejny pokój z Korwinem, zostali przy stanie posiadania, Korwin zachował też tytuł k. czech. Jeszcze potem dojdzie w Budzie (79) do odnowienia pokoju w starej spiskiej wsi w którym to odnowieniu Korwin wycofa się przeciwko wspieraniu biskupów polskich (Tunder) i Wielkiego Mistrza Zakonu. (pokój w ołomuńcu gdzieś padł). Po śmierci Korwina możliwym kandydatem był Władysław. Władysław był mężem Barbary Hohenzollern, ale nigdy jej nie zobaczył. To formalne małżeństwo zostało utrzymane tak długo jak za nim miało iść utrzymanie ks. Głogowskiego. Na ks. głogowskim łapę położył Maciej Korwin. Przyspieszył swoje staranie do rozwiązania małżeństwa aby mógł zawrzeć po śmierci Korwina z jego wdową, królową Beatrycze (była stara). Beatrycze zaczęła go uwodzić gdzieś tam gdzieś była włoskiego temperamentu. 1490 Władysław został wybrany na króla Węgier, zawarł właśnie małżeństwo z królową wdową. Zamożna niewiasta, wpływowa. Trudniej było się pozbyć Beatrycze, potomstwa z niej nie będzie, korzyści też nie były takie super. Uzyskał z nią kolejny rozwód aby móc ożenić się z jakąś francuską (był to

król bene - król przytakiwacz).

Ważna jest polityka wschodnia i walka ?władysława? z janem olbrachtem. Szczęśliwie zdarzyło się, że Kazimierz zmarł.